

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.  
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.  
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.  
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.





I:a årg.

Den 8 April 1900

N:r 28

Återgifvande af text eller illustrationer ur HVAR 8 DAG utan särskild öfverenskommelse förbjudes.

INNEHÅLL: *Porträtt af Carl XII* (efter en oljefärgsmålning af majoren friherre Erik Sparre). *En vandring på Poltawas slagfält* (med 17 illustrationer). *Från Rochampton i England* (med 7 illustrationer). *Landshöfdingskiftet i Gefle* (med 1 porträtt). *Girigbuken*. *Novellet af A. Devallée*. *Hans Winderstein* (med 1 porträtt). *Veckans porträttgalleri* (med 7 porträtt).

D. F. BONNIERS BOKTRYCKERI AKTIEBOLAG. GÖTEBORG. 1900.



Porträttet efter en oljefärgstafla, målad af majoren Friherre Erik Sparre, fallen vid Stralsund 1716.  
I Friherre C. Sparres å Gunnebo ägo.

## EN VANDRING PÅ POLTAWAS SLAGFÄLT.

Den 28 juni (gamla stilen) år 1709 utkämpades med ovanskelig tapperhet på höjdsplatån vid Poltawa den för oss svenskar så ödesdigra strid, som utgjorde sista nappataget i den väldiga tvekampen mellan två af åtminstone sitt århundrades kraftigaste gestalter: Carl XII och Peter I.

Om våra läsare med oss vilja göra ett besök på det minnesrika slagfältet, så kunna vi antaga att vi kommit på järnvägen och stiga utaf vid den ett stycke utanför staden Poltawa belägna järnvägsstationen. Sedan vi gjort upp med en ischtschwortschik och bestigit hans låga droska, för oss den lilla lurfviga men pigga hästen på en bro öfver den sumpstrandade 25—30 meter breda Worskla uppför en brant backe till Poltawa, en stad med omkring 50,000 invånare, hvilken gör ett angenämt intryck med sina talrika parker samt snygga byggnader vid breda gator. Vi stanna dock nu ej här, utan fortsätta ut på höjdsplatån som sträcker



Monastir vid Poltawa.



Poltawas slagfält.

sig i nordlig riktning. Platåns södra del bildar två utskjutande partier, åtskiljda af en dalgång. På det vestra utskjutet ligger staden Poltawa, som 1709 var omgifvet af skyddande murar. Dessa gamla murar funnos kvar ända till i början af detta århundrade, då en guvernör lät fullständigt nedrifva dem, för att, som han förklarade, göra snyggt till ett annonseradt besök af kajsar Alexander I, som ej lärer tackat den enfaldige guvernören för hans ovisa nit. På det andra utsprånget mot söder ligger det storartade Monastir, eller klostret, som lämnar en typisk bild af den storslagna kyrkobyggnadskonsten i Ryssland.

Fortsätta vi nu vår färd på den breda landsväg, som leder norrut från staden, komma vi snart ut på det väldiga slagfältet, där nu böljän-

de sädesfält smeka ögat. Det första som här ådrager sig vår uppmärksamhet är den utmärkt vackra votivkyrka ärkebiskop Hilarion i våra dagar låtit uppbygga invid den graf, där de stupade ryssarne ligger. Strax öster om kyrkan ligger själfva grafhögen, hvilken egendomligt nog bär namnet svenska grafhögen, genom hvilket namn man enligt professor Pawlowskijs utsago velat uttrycka de genom svenskarnes förvällande stupade ryssarnes graf. Ända till kapten C. Grills besök på platsen 1897 antogs allmänt af svenska berättare, att äfven våra caroliner här lågo begrafte. Själfva den ryska inskriptionen på sockeln till det på grafkullens topp af finsk granit resta korset visar dock det omöjliga häruti.

Vika vi af på en mindre väg, som leder mot vester komma vi till en herrgård, Lilla Budischtsche, där det säges att Carl XII en längre tid före slaget haft sitt högkvarter. Stommen till den nuvarande



Poltawa: Votivkyrkan invid ryska krigarnes graf.



Kyska krigarnes grafhög på slagfältet vid Poltawa.



PETER I.

herrgården utgöres af den gamla byggnadens väldiga ekstockar, som under senare tiden iklädt sig en ny och mera tidsenlig ytterklädnad. I parken bredvid denna byggnad växer en jätte-ek, som stolt höjer sin krona öfver de kringstående i öfrigt ganska anseliga träden. Den kallas fortfarande Carl XII:s ek, emedan sägen vet meddela, att Carl sedan han blifvit sårad i sin fot invid densamma sökte skydd mot juni-solens brännande strålar. Eken mäter 6,72 meter (22,63 fot) i omkrets en meter ofvan marken.

Återvända vi den väg vi kommit till kyrkan vid ryssarnes graf och här slå in på stora landsvägen mot norr, se vi efter att hafva färdats omkring tre kilometer tre låga kullar alldeles invid platakanten, där denna stupar skarpt ned mot Worskla och dess sumpmarker. Under dessa kullar, hvaraf den mellersta är högst och som synes



Poltawa: Lilla Budischtsche, där Carl XII hade sitt högkvarter.



Poltawa: Den s. k. Carl XII:s-eken vid Lilla Budischtsche.

till venster på vår bild, ligga kung Carls fallna hjältar. Såväl kullarna som kringliggande mark fram till landsvägen är utlagd till åkerfält. På den mellersta af dessa kullar är meningen att resa en minnesvård, för att visa att ej håller vi svenskar glömt bort våra tappre. Det är några af förslagen till denna minnesvård vi i sammanhang med denna kortfattade skildring af slagfältet återgifva i våra bilder. Insamlingen härtill pågår fortfarande. Från hufvudsakligen en stor del af våra militärer och tusentals af våra skolynglingar har bidrag influtit, men mycket återstår ännu att samla, för att i det främmande landet kunna resa en svenska folket värdig minnesvård öfver våra tappre krigare, som här gingo sitt dystra öde till mötes.

En annan af våra bilder framställer den väg, på hvilken den sjuke konungen och spillrorna af hans här drog sig nedåt Worsklas utflöde i

Dnjeprfloden, där vid byn Perewolodschna den sista akten i detta drama utspelades.

Äfven af det ställe, byn Petrowka, där Peter I öfvergick Worskla för att tränga upp på Poltawa-platån, kunna vi återgifva en bild. Byn med sina låga af tjocka halmtak täckta hus säges ännu hafva ungefär samma utseende som under Peters och Carls dagar.



Svenskarnes återtagsväg efter slaget vid Poltawa.

för att bedöma de 26 täflingsförslag, som inkommit till en minnesvård på carolinernas grafhög vid Poltawa, beslöt tilldela första priset åt arkitekten *Johan Lehming* och andra priset åt arkitekten *Torben Grut*, båda bosatta i Stockholm.

Svenska krigarnes grafhög (x) på slagfältet vid Poltawa.

Svenska fanor från 1709 finner man upphängda i Peter-Paul-citadellet, Kasankatedralen i Petersburg m. fl. kyrkor. Den intressantaste segertrofén från Poltawaslaget är dock tillhopaförd i skattkammaren (Oruchainaja Palata) i Kreml i Moskwa. En mängd fanstänger, hvaraf fem med ännu bibehållna fanor, en fältmarskalkstaf (Rehnskiöld's?), talrika officersbrickor af silfver, värjor, pistoler, trummor, kavalleripukor, blåsinstrument m. m. finnas här sammanförda. Midt i trofén står en bärstol med nedfällbara bärstänger, hvilken uppgifves hafva begagnats af Carl XII vid Poltawa, och hvaraf vi återgifva en särskild bild. Att det ej var den bärstol Carl använde under själfva drabbningen får man väl antaga; ty det var ju en bärstol, uppbyren af två hästar, och dessutom blef ju dess ena skalm sönderskjuten, hvilket vid denna ej är förhållandet. Efter all sannolikhet är det den bärstol, hvaraf Carl begagnade sig vid Lilla Budischtsche, då han från bostaden transporterades ut under ekens skugga eller fördes omkring för att inspektera sina trupper.



Poltawa-trofén i Kreml i Moskwa.

\* \* \*  
Den prisnämnd — bestående af riksantikvariern Hildebrand, professorerna Börjesson, frih. Cederström och G. Clason samt hofintendenten Böttiger — hvilken af H. M. Konungen tillsatts



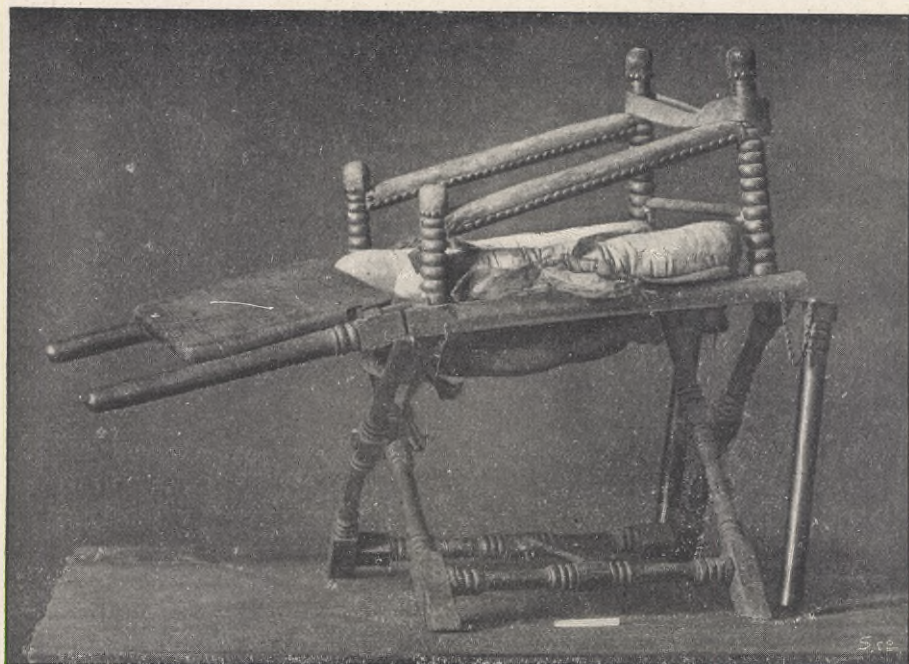
Byn Poltawa, där Peter I gick öfver Worskla för att på höjdplatån vid Poltawa angripa Carl XII och svenskarne.

Hr Lehming framställer monumentet i form af en kolossal sfer eller kula af sammanfogade gra-

nitblock, försedd med tre kronor på sin framsida och krönt af ett sörjande lejon i brons. Monu-

mentet höjer sig på en sockel af kvadratisk grundform, hvars hörn runda ut i korta kraftiga pelare, upptill deko-  
rerade med kanon-  
kolor och öfverst  
krönta med gam-  
maldags mörsare.  
Det hela har från  
sockelns fot en höjd  
af omkr. 20 meter.

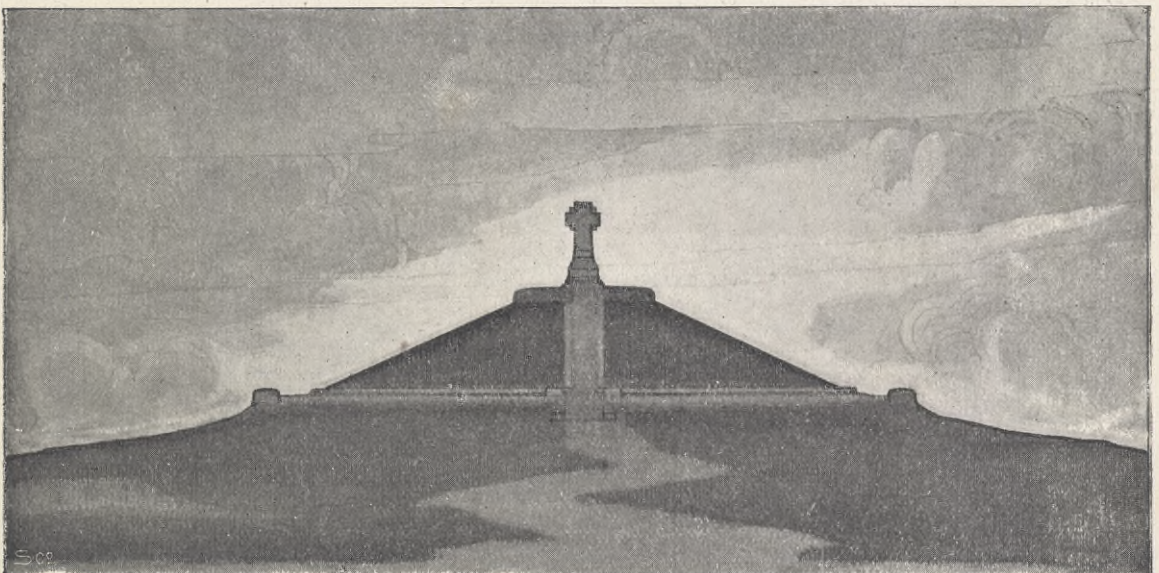
Hr Grut har  
föreslagit att på  
grafkullens topp  
resa ett stort kors,  
hugget af rödgranit,  
i hvilket midt siter  
svenska riksvapnet. Själfva  
kullen täckes af gräs,  
så att den utgör en  
grönskande lugn  
pyramid med af-  
rundade hörn. För  
att fridlysa kullens  
område lägges kring  
dess fot en rad  
granitblock af sam-  
ma färg som vär-  
dens. En trappa



Poltawa: Carl XII:s bärstol, nu i Kreml i Moskwa. (Se Poltawa trofén föregående sida).

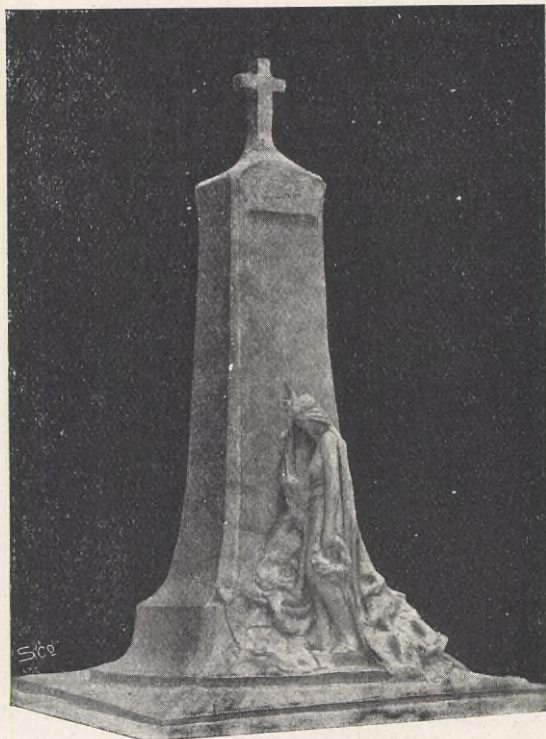


Johan Lehming's förslag till minnesvård på Carolinernas graf vid Poltawa. Första priset.



Torben Gruts förslag till minnesvård på Carolinernas graf vid Poltawa. Andra priset.

leder från kullens fot upp till korset. Förslagsställarens mening har varit att få en enkel, lugn, litet öde slättlandsstämning öfver krigarevården



»M. C:s» förslag till minnesvård på Carolinernas graf vid Poltawa

fjärran i främmande land, fri från all bombastisk ståt.

Bland de öfriga inlämnade förslagen var det egentligen tvenne, som väckte stor uppmärksamhet vid täflingsförslagets utställande såväl i Stockholm som i Göteborg, och hvilka vi med benäget medgifvande i dag återgifva. Förslagsställarne hafva här ansett, att vi ej böra täfla med Ryssland i det kolossala, utan i stället söka framhäfva vår höga kulturella ståndpunkt. Möjligen skulle äfven en i konstnärligt hänseende mera framstående minnesvård lättare locka turisten till ett besök vid den från staden Poltawa mera aflägsna carolin-grafven.

Det ena förslaget, hvars signatur är *L. M.*, framställer en i brons utförd grupp, där en sörjande kvinna (*Svea*) med sitt nedböjda hufvud betäckt af ett till fötterna nedfallande sorgedok, blickar ner på en vid hennes fötter liggande död carolin. På brynjans bröststycke äro tre kronor utsirade, och i libbältets spänne synes Oscar II:s namnschiffer, för att utmärka tidpunkten när minnesvården restes. I sin högra hand håller han den sänkta svenska fanan, hvars duk betäcker mellersta delen af den vid hennes fot liggande, stupade carolin. Denne senare håller i sin hand ett nära fästet afbrutet slagsvärd. I sin högra hand håller kvinnan en minneskrans, på hvars band står inrinstead: *Suecia*

Memor (det minnesgoda Sverige). Mot sockelns framsida hvilat en sköld på hvilken står, såsom fortsättning af inskriptionen på kransbanden: *Filius ad Poltavam occisis* (åt sina vid Poltawa stupade söner). De fyra pelare, som stå i hörnen af det fyrkantiga stängslet, hafva sköldar af brons med tre kronor. Strax innanför hvarje af stängslets fyra hörn är meningen att plantera ett högstamigt träd (se den lilla bilden af förslaget), hvarigenom minnesvården på det vidsträckta slagfältet naturligtvis komme att göra sig mera gällande.

Det andra förslaget, med signaturen *M. C.*, framställer ett kors på ett högt postament af röd granit. Vid postamentets fot står en sörjande kvinnofigur (*Svea*) med nedböjdt hufvud, utförd i brons. Figuren är fristående och håller i sin högra hand en svensk fana, upptill ombunden med sorgflor, och i den venstra handen en minneskrans. Nedanför den sörjande kvinnan ligger vid postamentets fot en af Carl XII:s fanor med hans kända namnchiffer samt kransar af skulpterad granris.

\* \* \*

I kung Carls egen skildring af det världshistoriskt så betydelsefulla slaget vid Poltawa heter det:



»L. M:s» förslag till minnesvård på Carolinernas graf vid Poltawa.

»Däck är händt, at then 28 förledne månadh giönom ett öde och olyckeligt tillfälle dhe Swänske trupper lidit afbräk uti feltslagh, hvilkeet är skiedt



aldeles intet giönom fiendens stridbarhet eller myckenheet, ty fienden har i förstone alstadtigt blifwit drifwen; utan sielfwa ohrten och lägenheten har varit så fördelaktigh för fienden samt befäst, så at dherigiönom de Swänske hafwa haft förlust, som utaf stor åträ till fäktandet, oaktat alla fiendens fördelar, hafva fienden alstadtigt angripit och förfölgt, hwarpå sedan haar hänt, at mästedelen fotfolket blifwit förlorat och sielwa rytteriet lidit också een stor afbräk. Dhenna förlusten är fuller stor; dock är man betänkt at finne ultwägar, at fienden härigiönom ej skall winna någon öfverhandh ej eller dhen ringeste förmån.»

Konungens förhoppningar gingo dessvärre ingalunda i uppfyllelse, ty slaget vid Poltawa dödade vår storhet och lade grunden till det nydånade Rysslands öfvermakt.

Men nu, när Sverige åter vuxit sig mäktigt och starkt i *fredens* värf och under Oscar II:s spira vunnit en härlig förkofran — då må vi ej glömma de fallne hjältarne vid Poltawa. Ty den tappres minne — det blifver.

Just i dessa dagar kan man vänta, att en vädjan om ytterligare nödiga bidrag till resandet af carolinernas ärestod därinne i moskovitens land ej skall förklinga ohörd.



»Det minnesgoda Sverige åt sina vid Poltawa stupade söner». (Se föregående sida).

## FRÅN ROEHAMPTON I ENGLAND,

DÄR VÅRT KONUNGAPAR ÄMNAR TILLBRINGA VÅREN.

## II.

Vi fortsätta i dag den serie af bilder från konung Oscars och drottning Sofias engelska värresidens, hvilken vi påbörjade i föregående nummer. Af det samma hade vi äran på aftonen den 29 mars till h. m:t drottningen öfverlämna ett exemplar, när h. m:t på sin resa till England passerade Göteborg.

Roehampton erhåller — skriver vår korrespondent i London — sitt hufvudsakliga behag genom det omedelbara grannskapet af »Wimbledon Common», den stora öppna slätt som sträcker sina grönskande vidder så långt ögat når, eller ända bort mot Richmond Park, hvars väldiga trädkronor teckna sina konturer mot



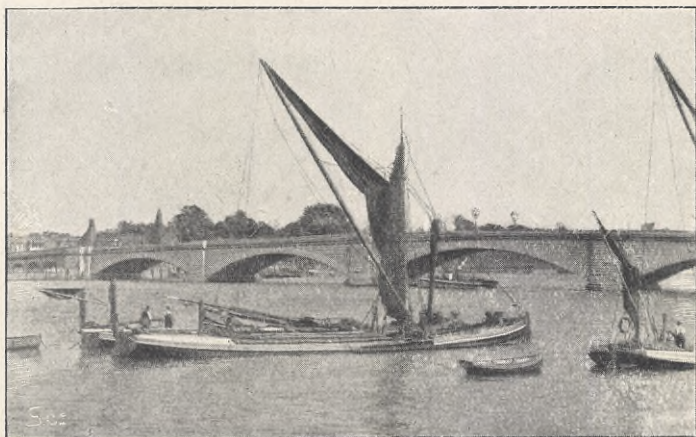
Roehampton: Brunnen.

horizonten. Det råder ständigt ett gladt lif på denna höga friska slätt. Ryttare och ryttarinnor ila däröfver på sina snabba sprin-



Roehamptons omgivning: Queen's Mere.

gare och Golfspelarnes röda rockar lysa bjärta i solskenet, då de med sann sportentusiasm vandra miltals efter den lilla hvita bollen, åtföljda af sina »caddies» eller småpojkar, som bära de allt efter bollens olika läge erforderliga klubborna. Åtskilliga fotbollsklubbar öfva sig äfven här utan att det ringaste genera hvarandras spel, och på de mera lugna, fridlystna platserna herrskar



Roehampton's omgivning: Putney Bridge.

»His Majesty The Baby», representerad i dussintal och uppvakad af hvitklädda sköterskor.

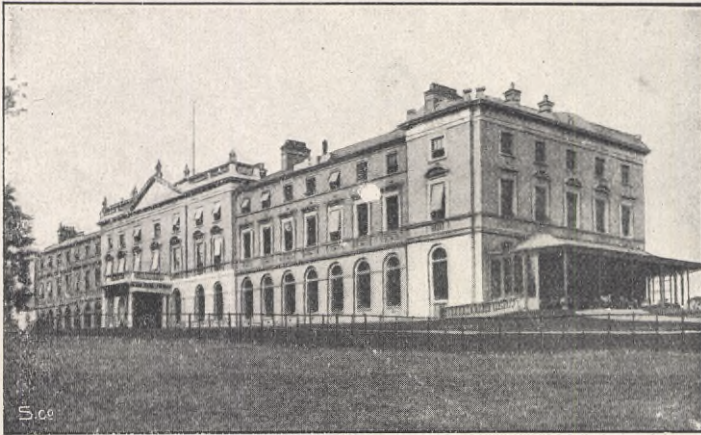
På norra sidan af Roehampton sänker sig landet sakta ned mot den 2 eng. mil aflägsna Putney vid Themsen, en nätt liten stad på något öfver 13,000 inneväånare, där isynnerhet nu om våren floden erbjuder en brokig taf­la i det Oxford- och Cambridge­roddarne här träna sig och buti­kerna dem till ära täfla att i sina fön-



Roehampton's omgivning: Putney Bridge.



Roehampton's omgivning: Wimbleton Common.



Roehamptons omgivning: Royal Hospital, Putney Heath.

ster framställa smakfulla och originella dekorationer i mörk- och ljusblått. Präktiga, seniga figurer med muskler af stål utan öfverflödig vällefnadskorpulens äro desse unga roddare, som ju ock med rätta åtnjuta världsrykte.

Mellan ofvännämnda brännpunkter för lands- och vattensport ligger det lugna lilla Roehampton. Den närmaste stationen är Putney.



Roehamptons omgivning: Putney Heath.

## LANDSHÖFDINGSKIFTET I GEFLE

**L**andshöfding *A. Th. Odelberg*, hvars porträtt vi i ett föregående nr återgifvit vid hans utnämning till höfding i Gefleborgs län, blef ej gammal på denna stol. I konseljen den 31 mars kallades han att inträda i regeringen som statsråd och chef för det nya jordbruksdepartementet, till hvilken portfölj hans föregående verksamhet som chef för landtbruksstyrelsen gör honom synnerligen kompetent.

Statsrådet Odelbergs efterträdare som landshöfding i Gefle blef öfverdirektören och chefen för patentverket grefve *Hugo Hamilton*, hvars bild ses här bredvid.



Landshöfdingen Grefve Hugo Hamilton

Ungefär tio minuters promenad från byns stolthet, den nya vackra Trinitykyrkan, ligger det tillfälliga kungaresidentset, det gamla herresätet »Grove House» omgivet af sin ståtliga park rundt hvilken en hög stenmur löper, skyddande för alla blickar utifrån.



Landshöfdingen grefve Hamilton är född 1849 och således i sina bästa år. Han är en högst dugande och mycket begåfvad man, hvilkens framstående ämbetsmannagenskaper ock på kort tid fört honom till den höga förtroendepost, hvilken han nu innehar. Att grefve Hamilton är den man som kan utträtta mycket för sitt län, bör försona dess invånare med tanken att ha ganska oväntadt nödgats afstå från sin i höstas erhållne höfding, hvilken redan hunnit göra sig mycket omtyckt.

Landshöfding Hamilton intager, som bekant, äfven som politiker en bemärkt ställning.

# GIRIGBUKEN.

NOVELLETT af *A. Devallée*.  
Från franskan för HVAR 8 DAG.

## I.

»Se här», sade Botel i det han efter frukost-pausen inträdde till sina kolleger i ämbetsrummet, försiktigt hållande ett stycke flottigt papper mellan tummen och pekfingeret. »Se här! Nu förvånar det mig inte längre, att den nye extranotarien är mager som ett skelett! Han ruinerar sig förvisso ej på sin mage! Sicken girigbuk! Den utmärkte herrn röker inte, spelar inte och är aldrig tillsammans med oss! Den utmärkte herrn måste, *ma foi*, ha ett vackert konto i banken!»

»Hvad är det du kommer med?» frågade Driol.  
»Samlar du gammalt papper?»

»Det här? Det är herrns i fråga servis!»

Botel kastade smörjan i papperskorgen, torkade sig om fingrarna med näsduken, och ställde sig därpå bredbent vid kaminen för att åter göra sin talang som talare gällande och tillfredsställa den allmänna nyfikenheten.

»Tänk (i), ist som jag kom tillbaka från frukosten, mötte jag den nye extraordinarien på trappan. När han inte hade någon hatt på sig, kan han ej ha gått ut. Nu har jag sedan flere dagar lagt märke till, att han undviker att gå med oss och jag har frågat mig själf, huruvida han när allt kommer omkring alldeles försakar frukost. Nu öppnade jag i förbigående dörren till hans rum och fann vid hans kamin det här papperet, i hvilket tydligen ett par små korfvar eller något dylikt varit insvepta. För resten såg jag hvarken till glas eller tallrikar och jag tror att han helt enkelt var på väg att fästa på ett glas Pumpenheimer . . . en komisk persedel . . . det måtte allt vara en girigbuk!»

»Hvem vet!» menade Driol. »Kanske gossen inte har några pängar.»

»Inga pängar? . . . i dag, bara den femte i månaden! Och för resten om han också vore pank, så ha vi ju tillräckligt med restauranter i närheten som ge honom kredit!»

»Det vet han kanske inte eller också vågar han inte be om det.»

»I så fall skola vi tala om det för honom — ehuru jag för min del bara tror att det är gnideri!»

Botel, Driol och Camborn, en tredje, yngre tjänsteman som var med om allt hans kolleger föreslogo, gingo in i Galards rum för att tillfredsställa sin nyfikenhet.

»Redan i selen, herr Galard?» började Botel. Öfverraskad af de tre personernas inträde, räckte den tilltalade med ett välvilligt, något trött leende handen åt sina kolleger, efter att hastigt

ha dragit ned ärmarna öfver sina icke alldeles otadliga manschetter. Rocken hade en gång varit svart, men skimrade nu så i grönt att tjänstemannens bleka, magra ansikte därigenom framträdde ännu tydligare.

»Ja, mina herrar», sade han, »jag har ett dusin skrivelser framför mig här, som byråchefen vill ha i eftermiddag.»

De andra gifvo upp ett hänskratt och Camborn svarade med en axelryckning:

»Byråchefen! Jo den kan slita ut sitt folk! Om han finge sin vilja fram, blefve vi sittande här hela natten!»

»Och man finge inte ens tid att äta», tillade Driol, för att komma till saken.

Men Galard inlät sig ej i meningsutbyte och gaf ingen förklaring, hvarför Botel ansåg rådligast att genast rycka fram med ärendet. Han gjorde det med illa spelad vänlighet och så otympligt som möjligt:

»Ni tycks verkligen ej heller äta frukost, Galard?»

Den sidoblick han sände Driol och Camborn sade tydligt: »Som ni ser, så är inte jag den som fjäskar.»

Det undgick dem att Galard ryckte till vid frågan, men han fattade sig snart och svarade:

»Jag? Naturligtvis äter jag frukost liksom alla andra!»

Camborn, som också ville ha ett ord med i laget, menade:

»Ja, ni förstår, ni tar väl inte illa upp? Eftersom ni aldrig går tillsammans med oss, så trodde mina vänner och jag att ni ej kände till någon restaurang i närheten — eller — att —»

Han kunde inte komma längre, hvarför Botel fortsatte:

»Camborn pratar precis, som om han ville göra reklam för någon restauratör som han vore släkt med. Hvarför så många omvägar kamrater emellan. Rent språk! Vi sade till hvarandra: 'Galard har varit här så kort tid, har tydligen ondt om pängar och vet inte på hvilken restaurang han kan få äta på krita'. Vi ha vårt stamlocus. Ingen betalar kontant. Det är här i närheten hos Godinar. Han skrifer upp och vid månadens slut betalar man —»

»Eller också betalar man inte —» tillade han. »Karlen är stolt öfver att få räkna oss bland sina stamkunder. Seså! Det var bara det vi ville säga, och om vi misstagit oss så hoppas jag att ni inte tar illa upp, ty —»

Han skulle ha fortsatt i oändlighet, om ej Galard med ett tvunget leende afbrutit honom:

»Nej, nej, visst inte! Det bevisar ju blott ert vänliga intresse för mig och jag tackar för välmeningen!»

Svaret var samtidigt ytterst höfligt och tillräckligt tydligt: Sköt hellre era egna affärer.

»Det gör mig ondt», fortsatte Galard, »att ej kunna vara med om ert förslag. Jag brukar äta en grundlig första frukost och middag klockan fem, men icke desto mindre tackar jag så mycket än en gång».

Han skakade hand med en i sänder och följde dem till dörren med några ord om »mycket arbete» och »nykomlingen måste vara flitig».

## II.

Utkomna i korridoren betraktade Botel, Driol och Camborn ganska snopna hvarandra.

»Det var mig en fräck herre!»

»Hvad var det jag sade — det är en girigbuk!» Och med en axelryckning full af gräsligt förakt upprepade Botel: »En äkta girigbuk!»

Redan samma afton var den nye extraordinariens öknamn bekant i alla ämbetslokalerna och från detta ögonblick var han skottafla för allas pilar. Ingen vecka förgick, utan att man med utstuderad elakhet sökte nya tillfällen att framvisa den nya kollegans gnideri.

Än var det en inbjudning till en utfärd, än förslag till ett söndagsnöje eller en insamling till någon kamrats födelsedag. Intet lämnade de oförsökt för att plåga sitt offer. Men han stod fast vid sitt afböjande svar.

»Herrarne få ursäkt mig», sade han, »men jag måste tyvärr... det är mig inte möjligt att efterkomma er önskan!»

Det sades utan ett spår af otålighet och hans flegma, som var blandad med en viss sorgsen resignation, började redan afväpna en del af kollegerna, då Botel en måndagsmorgon steg in på byrån laddad med en stor nyhet om girigbuken.

Så fort någon ville höra på, började Botel omigen: »Mina herrar, ni kan aldrig tänka er! Jag slår vad om hvad ni vill att ni inte gissar det. Men jag är vänlig, jag vill inte plåga er. Vet ni hvar girigbukens månadslön på 170 francs och 75 centimer tar vägen?... Nå?... Ingen vet det...? Jo: girigbuken slösar bort den på vackra flickor, blommor och droskor!»

Under ett ögonblick rädde af förvånningen framkallad djup tystnad, därpå utbrast Briol:

»Åh, prat, Botel! Du är galen!»

»Ingalunda!» invände denne. »Jag har sett det mina egna ögon, och dem kan jag väl ändå tro!»

»Åh! Ah! Är det möjligt!»

»Jo, för sjutton! Herr Galard med tillnamnet 'Girigbuken' tillåter sig de dyraste förströelser —

hör bara! I går såg jag sagde herre klockan tre på eftermiddagen på promenad i vagn och bredvid honom satt en ung vacker dam, med en charmant blomsterbukett — tydligen en present af kavaljeren!»

»Hvad säger ni?»

»Rena sanningen, och jag tror, mina herrar, att jag endast yttrar allas vår mening då jag föreslår att vi gratulera vår Don Juan för hans goda smak!»

En skrattsalfva blef svaret.

Botel gaf de nödiga instruktionerna, och hela dagen fick Galard till lifs mer eller mindre fina pikar, hvilka emellertid ej kunde bringa honom ur fattningen och hvilka han gaf sig utseende af att ej alls förstå.

»Vi måste gå honom in på lifvet!» tyckte den unge Camborn.

»Det skall ske!» var Botels svar.

Men på aftonen, när arbetet var slut, trädde Galard in till Botel och kommo alla att bli utom sig af förvåning genom frågan: »Herr Botel, har ni något särskildt för er i afton?»

»Nej, herr Galard...»

»Skulle ni vilja vänta på mig vid utgången? Jag ville bedja er skänka mig en timma i kväll. Det är något jag önskade meddela er!»

Botel studsade, men svarade utan låta sina kamrater märka någon förlägenhet:

»Ja visst — med nöje — med största nöje —»

Men när Galard var gången, utropade Driol: »Där fick du, gamle gosse! Där har du en duell!»

»Åh, prat!»

»Lita du inte på hans lugn. I det lugnaste vattnet gå de största fiskarne!»

»Vi få väl se», svarade Botel, som i grund och botten inte var så värst säker på sin sak.

Utänför ämbetslokalen hade de flesta stannat för att åse hur mötet mellan de båda antagonisterna skulle aflöpa, men man blef besviken i sina förväntningar, ty »girigbuken» vinkade på en droska och for helt hastigt sin väg med sitt sällskap.

En lång stund förflöt utan att någon af de båda männen sade ett ord.

Till slut yttrade Botel mycket höfligt:

»Hvart fara vi?»

»Till min bostad, herr Botel, vi äro strax framme».

Inom kort höll vagnen och Galard bad sin kollega följa med:

»Det är lite' högt», ursäktade han sig, »fjärde våningen».

Han förde sin gäst in i ett litet rum, hvilket syntes samtidigt vara sof- och arbetsrum, ty vid det lilla fönstret stod ett bord som var fullt af papper och böcker.

»Ser ni, herr Botel, jag arbetar tillochmed om kvällarne, jag vill också visa er hvarför — vill ni inte vara så god och följa med? Jag har ännu ett rum».

Han öppnade en dörr, steg in före sin gäst och sade: »Maria, jag ber att få presentera för dig herr Botel, en af mina bästa, ja allra bästa kamrater på byrån», och i det han vände sig till den andre:

»Min syster».

Botel gjorde en djup bugning och såg sig förvånad omkring.

Detta rum var stort och nästan elegant möbleradt. En tjock, mjuk matta, ljusa, glada tapeter, helt värdefulla taflor och en mängd småprydnader förlånade rummet ett synnerligt behag.

I bakgrunden såg man en säng dold af en elegant sänghimmel. Till höger stod ett uppslaget piano, och öfverallt funnos friska blommor.

På en chäslong vid ändan af sängen låg en omkring 20-årig ung kvinna, snarare en flicka, stödd på kuddar. Hon var mycket blek, af allt att döma rekonvalescent. Vid de båda herrarnes inträde ville hon resa på sig, men förmådde det icke.

»Förlåt!» sade hon med ett vemodigt leende.

Botel hade genast känt igen henne — det var samma dam han dagen förut sett i vagnen tillsammans med Galard.

»Gör dig intet omak», sade Galard till systemen och kysste henne på pannan, »jag har sagt till min vän att du är sjuk, han ursäktar dig gärna.» Sedan han kärleksfullt strukit den unga flickan öfver håret och lagt tillräta kuddarne åt henne, fortsatte han, vänd till sin gäst:

»Jag ville åtminstone presentera min syster för er — — — våra föräldrar äro döda. Vi två äro hänvisade åt hvarandra — — — om ni tillåter gå vi in i mitt rum och språka.»

När de kommo för sig själfva, bjöd Galard den andre en stol och sade, sedan Botel, som kände sig högst obehagligt stämd, afböjt inbjudningen att sätta sig:

»Herr Botel, ni har ställt mig inför nödvändigheten att avslöja mitt privatlif, öfver hvilket jag på goda skäl helst ej ville låta ridån gå upp — —. Ni förstår att det ej kunnat undgå mig, hvilket afskyvärdt öknamn ni gifvit mig, men jag försäkrar er, att jag aldrig, ej ens med ett ord skulle ha opponerat mig, om jag ej väl förstått — jag såg också er i går — att förolämpningarna i dag sades mig på uppmaning af er... Nå väl! Om ni behagar, herr Botel, så kan ni i morgon meddela era vänner att 'Girigbuken' blott har ett mål för ögonen: att gjuta solsken öfver sin systems få återstående dagar. Tyvärr är det stackars barnet mycket sjukt... läkarne ha beröfvat mig allt hopp om tillfrisknande... men jag ville åtminstone se henne lycklig än en gång! Ni tror att medel stå mig till buds, att jag har stora inkomster och jag låter er behålla denna illusion. Men ni måste förstå hvarför jag arbetar om natten... Då det blifvit omöjligt för mig att dölja sanningen, har jag nu omtalat den för er... och jag vill blott tillägga, att 'Girigbuken', från och med i dag kommer att återkalla i minnet hos hvar och en som skulle råka glömma det, att en ung flicka för alla dem som älska henne är något heligt, som ej ostrafadt får dragas ned i smutsen!»

Galard hade talat sakta, men med eftertryck.

»Farväl tills i morgon således, herr Botel!» slöt han.

Botel sökte förgäfvets efter ord; först i tamburdörren kunde han få fram ett: »Förlåt mig!»

»Hjärtligt gärna!» sade Galard och tryckte den hand, som sträcktes emot honom.

Aftonen därpå, då Galard återvände hem, fann han hos portvakten en stor korg blommor, adresserade till mademoiselle Galard.

## HANS WINDERSTEIN.

V i återgifva här de intelligenta dragen af den musiker, som i spetsen för sin konstnärstrupp, den berömda »Leipziger Philharmonisches Orchester» skördat lagrar hvarhålst han dragit fram på sin skandinaviska tourné. Hans Winderstein har själf skapat sin orkester, det är hans energi, som utbildat den och gjort den till detta klangfulla, homogena instrument, på hvilket han spelar med säkerheten, temperamentet och konsekvensen hos den geniale, finbildade konstnären och musikern



Måhända förefaller till en början för oss nordbor den liflige tyskens säregna sätt att anföra onödigt patetiskt, men man behöfver ej lång stund studera Windersteins dirigering för att inse, att i hans intensiva, liffulla gestikulation icke blott icke ligger det minsta af tillgjordhet, eller »pose» utan att han fastmera går helt upp i sin uppgift och på densamma, som sagdt, sätter prägeln af en genial och konstnärligt nobel personlighet.



# VECKANS PORTRÄTT-GALLERI

L. SKOTTSSBERG

Under denna rubrik återgifver HVAR 8 DAG fotografier af personer, hvilkas drag af en eller annan anledning äro af aktuellt intresse. Vi äro tacksamma för våra ärade läsares medverkan till fyllande af denna afdelning och ersätta med största nöje eventuella kostnader.

J. A. Olin.

En af vårt lands inom vida kretsar mera kända församlingsherdar k. hofpredikanten prosten Johan Axel Olin i Malmö, fyller den 11 dennes 75 år.

Efter att i sju år varit kyrkoherde i Karlskrona stadsförsamling flyttade prosten Olin 1864 till Malmö som S:t Petri församlings herde.

Under de 36 år han verkat i denna stad har han gjort sig så älskad af alla, med hvilka han kommit i beröring, att man ej kan finna en mera uppriktigt vördad och innerligt afhållen kyrkans man. Med den sannt kristne själasörjarens blidhet och hjärtegodhet förenar prosten Olin den fint bildade mannens hjärtevinande sätt. På 75-årsdagen kommer den afhållne herden att tvifvelsutän få rönatalrika bevis på tacksamhet för allt godt han offentlig och enskildt verkat.



Den vördade gamle åtnjuter en för sin ålder god andlig och lekamlig vigör. Öfver hans lefnadsafton sprider skimret af ett långt kristligt kärleksverk sina varma, lifgivande strålar.

En framstående pedagog.

Inspektören öfver Stockholms folkskolor dr *Carl Gustaf Bergman* i Stockholm fyller den 8 april 60 år.



Vårt utrymme tillåter ej en utförlig teckning af huru dr Bergman under de 12 år, han innehaft sin ansvarsfulla post, arbetat på folkskoleundervisningens reformerande och det vackra resultat han — lugnt och stilla — lyckats vinna. Detta resultat visar bäst att hans pedagogiska principer äro riktiga. Vi återgifva några af dem:

Under skolarbetet bör läggas en *säker och god grund*. Undervisningens mål bör vara *uppföstran*. I *kristendomsundervisningen* bör icke under de två första åren gifvas några *läxor*, utan man framställer muntliga berättelser ur den heliga skrift och samtalar om dem, hvarigenom barnen få konkreta föredömen i lydriad och vördnad för Gud och människor. Utan *god disciplin* kan intet godt resultat af undervisningen vinnas. En god lärare kan upprätthålla ordningen endast med allvar, jämnmod och rättvisa samt vädjan till barnens bättre jag. Med endast stränghet kan man ej *uppföstra* någon. Dock

gifves undantagsfall då kroppsga blir nödig.

Mätte vår hufvudstad länge få åtnjuta lyckan att hafva den så viktiga folkskoleundervisningen lagd i dr Bergmans händer! I bättre kunde den aldrig ha kommit, när den vördade inspektören C. J. Meijerberg 1888 efter 27-årig verksamhet nedlade sitt kall.

Hyllning.

Den 23 mars var en af Motalas som kommunalman mest framstående medborgare apotekaren *Axel Sandberg* föremål för en synnerligen vacker offentlig hyllning, närmast med anledning af de förtjänster han inlagt för lösandet af stadens vattenledningsfråga. Vid en storartad fäst å stadshuset öfverlämnades till hr Sandberg



ett i olja utfördt vällyckadt porträtt af hedersgästen. Högtidstalet hölls af kontraktsprosten Svensson, som i varma ordalag frambar samhällets tack för allt hvad hr S. utträttat för dess framåtskridande.

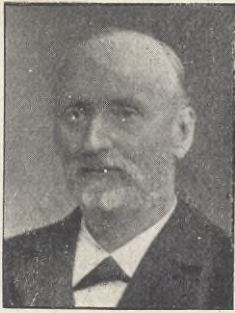


En ryktbar läkare.

Doktor *Gustaf Zander* i Stockholm, Sveriges långt utom landets gränser kanske mest bekanta läkarenamn, fyllde den 29 mars 65 år.

Redan år 1862 började dr Z. planlägga och utföra den gymnastikapparelj, hvars förträfflighet förskaffat honom samtidens erkänsla och gjort hans namn känt i hela den civiliserade världen. Två år därefter framlade han sina idéer i en afhandling, hvilken till en början mottogs allt annat än förtroendefullt, och 1865 öppnade han i Stockholm ett institut för sjukgymnastik. Det dröjde ej länge, förrän både allmänheten och hans kolleger voro omstända — och i dag finna vi Zanderska institut litet hvarstans på jordklotet.

Doktor Z. har naturligtvis också vunnit »officiellt» erkännande från alla håll. Från världsexpositionerna i Philadelphia och i



Paris (1878) samt utställningen i Bryssel (1876) har han hemfört medaljer. Medicinska fakulteten i Upsala kreerade honom vid jubelfästen 1877 till hedersdoktor, och af Svenska läkarsällskapet har han erhållit dess guldmedalj. Sedan 1896 är han ledamot af Vetenskapsakademien.

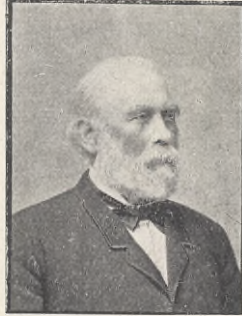
Sedan 1898 är institutets ledning af dr Z. öfverlämnad åt hans son.

Emil Königsfeldt. †

Den 25 mars afled vid 77 års ålder i Smedjebacken häradshöfdingen i Vesterdalarnes domsaga Emil Viktor Rudolf Leopold Königsfeldt

Med honom bortgick en i hög grad aktad och afhållen medborgare. Under den något sträfvya ytan gömde sig ett godt och barnafromt hjärta, hvilket

klappade varmt för rätt och sanning. Sorgen öfver den omutligt rättvise domarens död är allmän i domsagan, och mån-



gen hederlig dalaman har med gråten i halsen yttrat: »Aldrig få vi den hedersmannens make!»

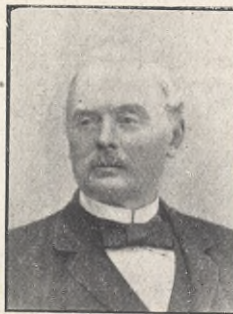
Häradshöfding K. har med framgång deltagit i vårt politiska lif. Så representerade han valkretsen Söderbärke, Norrbärke och Grangärdes tingslag riksdagarna 1873—1881.

Hösten sistnämnda år insatte honom Kopparbergs läns landsting i Första kammaren, men efter att hafva bevistat riksdagarna 1882—1883 afsade han sig riksdagsmannauppdraget. 1887 invaldes han emellertid ånyo i Första kammaren där han satt till år 1891, hvarefter han drog sig tillbaka från politiken.

Riksdagen 1883 var Königsfeldt ledamot af konstitutionsutskottet och riksdagarna 1888—1891 ledamot af statsutskottet. Under åren 1882—1888 var han tillika statsrevisor.

W. R. Wester. †

Domhufvanden i Södra Åsbo och Bjäre härad Wilhelm Rein-



hold Wester afled i Engelholm d. 28 mars i en ålder af nära 70 år.

Detta dödsfall har främst i Engelholm framkallat allmän

sorg, ty häradshöfd. W. var högst afhållen och värderad. Vid sidan af sin domareverksamhet, i hvilken han lade i dagen stor skicklighet och skarpsinne, ägnade han sina krafter åt de kommunala och andra offentliga uppdrag, med hvilka den dugande mannen hedrades. I Engelholm åtnjöt häradshöfding W. stort anseende, sedan 10 år stadsfullmäktiges ordförande och intagande en mycket bemärkt ställning. Ovöld och oegennyttja, praktisk blick och rik erfarenhet utmärkte den man, med hvars bortgång Engelholm gjort en svärersättlig förlust.

Under två perioder representerade hr W. valkretsen Halmstad—Engelholm i riksdagen, där han bl. a. var vice ordf. i lagutskottet.

Ett ståtligt yttre och ett vinnande umgängessätt bidro att göra den hädangänge allmänt omtyckt.

O. E. Adelborg. †



För någon tid sedan afled efter ett långvarigt lidande f. d. kaptenen i Södermanlands regementets reserv Otto Ehrenfrid Adelborg uti en ålder af nära 55 år.

Han var son af kaptenen Anders Otto Adelborg och hans maka Lovisa Vilhelmina Bohnstedt. Efter att hafva genomgått krigsakademien å Karlberg blef A. 1869 underlöjtnant vid Södermanlands regemente, befordrades 1875 till löjtnant och tog 1882 afsked med tillstånd att kvarstå som löjtnant i regementets reserv, ur hvilken han för ett år sedan tog afsked.

Den af lidne efterlämnar minnet af en nobel och redbar personlighet.